

J. K.

Sesja naukowa na Uniwersytecie Łódzkim poświęcona 90 rocznicy urodzin W. J. Lenina

---

Przegląd Socjologiczny / Sociological Review 15/1, 138-139

1961

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

burżuazyjnych do tworzenia utopii (po Rewolucji Październikowej jedną z takich utopii stanowi praca F. Znanieckiego pt. *Ludzie teraźniejsi a cywilizacja przyszłości*). Odrębny rodzaj wpływu marksizmu—leninizmu na socjologię światową stanowi jego bezpośrednie oddziaływanie i ciężenie na pewnych systemach, jak np. na socjologii Ludwika Krzywickiego czy Stefana Czarnowskiego.

W referacie prof. Szczurkiewicza przedstawione zostały pozytywne sądy o socjologii leninowskiej tych uczonych zachodnioeuropejskich i amerykańskich, którzy zajmowali burżuazyjne stanowisko polityczne (np. Kersten, Eiserman, R. Michels) lub polemizowali z ideologią i „utopią” Marksa w oparciu o niektóre elementy filozofii i socjologii marksistowskiej (np. Ernest de Valker). Referat z. prof. Markiewicza wydobyl m. in. oryginalność metodologicznego podejścia Lenina i Stalina do problematyki narodu i ruchów narodowowyzwoleńczych. W. Markiewicz scharakteryzował stalinowską definicję narodu jako metodologicznie najlepszą ze znanych dotąd definicji narodu, chociaż niezupełnie wystarczającą.

Teorie państwa, prawa i partii, stanowiące trwałe wkład Lenina do światowej socjologii politycznej, nie znalazły — niestety — należytego odzwierciedlenia w obradach Sesji. Problematyce tej ma być poświęcona specjalna sesja leninowska Wydziału Prawa UAM.

Z. A. Żechowski

SESJA NAUKOWA NA UNIWERSYTECIE ŁÓDZKIM POŚWIĘCONA 90 ROCZNICY URODZIN W. I. LENINA

W dniach 6—7 kwietnia 1960 r. na Uniwersytecie Łódzkim przy współudziale Wyższej Szkoły Ekonomicznej i Wyższej Szkoły Teatralnej i Filmowej została zorganizowana sesja naukowa poświęcona 90 rocznicy urodzin W. I. Lenina. W otwarciu i obradach Sesji udział wzięli rektorzy wyższych uczelni m. Łodzi oraz pracownicy nauki i studenci. Na Sesję przybyli także: dyrektor Zakładu Historii Partii przy KC PZPR, prof. T. Daniszewski, oraz przedstawiciele władz partyjnych i miejskich.

W czasie Sesji pracownicy nauki wyższych uczelni przedstawili szereg referatów dotyczących różnych zagadnień naukowych i ideologicznych występujących w pracach Lenina. Pierwszy referat pt. *Wydajność pracy w świetle dzieł Lenina* wygłosił doc. dr K. Sokolowski z WSE. W referacie przedstawiono pogląd Lenina na warunki, które są niezbędne do uzyskania wysokiej wydajności pracy.

Drugi referat pt. *Struktura klasowca społeczeństwa rosyjskiego na przełomie XIX i XX w.* przygotowany przez prof. dra J. Szczepańskiego, dr J. Kulpińską i dra J. Kądzielskiego z Uniwersytetu Łódzkiego, wygłosił prof. Szczepański. Referat przedstawił różne zagadnienia dotyczące teoretycznych założeń podziału społeczeństwa rosyjskiego na klasy według kryteriów ekonomicznych i politycznych oraz wyodrębnienia inteligencji według kryteriów funkcjonalnych. W referacie omówiono także problem wzajemnych związków między kierunkami i partiami politycznymi a klasami społecznymi i związany z tym problem krzyżowania się podziałów ekonomicznych z politycznymi.

W pierwszym dniu obrad poza omówionymi wygłoszono jeszcze następujące referaty: *Lenin jako historyk* (autor — prof. dr J. Dutkiewicz z UŁ), *Lenin jako prawnik* (autor — prof. dr J. Litwin z tejże uczelni).

W drugim dniu Sesji wystąpił doc. dr H. Katz z referatem pt. *Aktualność Lenina dla Zachodu*. Doc. Katz stwierdził, że zmiany, które nastąpiły ostatnio w krajach kapitalistycznych, przede wszystkim w Anglii i USA, nie zlikwidowały sprzeczności w ich ekonomice. Nie zachodzi więc potrzeba zmiany teorii imperializmu, sformułowanej przez Lenina.

Jako ostatni referenci wystąpili: doc. dr B. Lewicki z PWSTiF z referatem przedstawiającym

poglądy Lenina na sztukę oraz doc. dr W. Krajewski z referatem analizującym pewne zagadnienia teorii odbicia w pracach Lenina.

W dyskusji nad referatami zabierało głos szereg pracowników nauki i studenci. Referaty z Sesji opublikowane zostały w „Zeszytach Naukowych Uniwersytetu Łódzkiego” Seria II, 1961, nr 17.

J. K.

INFORMACJA O PRACACH SEKCJI SOCJOGRAFICZNEJ INSTYTUTU ZACHODNIEGO W POZNANIU

Sekcja Socjograficzna Instytutu Zachodniego w Poznaniu pod kierunkiem dra Z. Dulczewskiego rozwija prace badawcze z zakresu procesów i przemian społecznych dokonujących się na Ziemiach Zachodnich. Główne kierunki działalności Sekcji w r. 1960 przedstawiały się następująco: 1) opracowywanie materiałów zebranych drogą badań terenowych w województwie zielonogórskim, 2) podjęcie nowych badań terenowych w województwie koszalińskim, 3) opracowywanie materiałów autobiograficznych uzyskanych w „Konkursie na pamiętnik osadnika Ziem Odzyskanych”. Poza tym sekcja od początku swego istnienia prowadzi działalność o charakterze imprezowym, sesyjno-konferencyjnym i popularyzacyjno-odczytowym, której celem jest przeniesienie do świadomości społecznej niektórych zagadnień socjologicznych i udostępnienie uwag i dorobku socjologów kompetentnym czynnikom administracyjnym na Ziemiach Zachodnich.

Sekcja przygotowała do druku tom studiów socjograficznych z terenu woj. zielonogórskiego. Na tom ten składają się prace 5 autorów: Z. Dulczewskiego, *Autochtonizacja ludności na Ziemiach Zachodnich na przykładzie miejscowości Pszczew*, B. Chmielewskiej, *Materiały do kształtowania się struktury społeczno-demograficznej wsi Łęgowo i Gluchowo*, J. Koniecznego, *Tworzenie się więzi społecznej na gruzach miasta (na przykładzie Kostrzyna nad Odrą)*, K. Żygulskiego, *Z badań nad adaptacją i integracją społeczną repatriantów na Ziemiach Zachodnich* i A. Kwileckiego, *Grupa Łemków na Ziemiach Zachodnich (szkic socjograficzny)*.

Zamierzeniem sekcji jest przygotowanie drugiej części studiów, obejmującej prace innych socjologów, którzy prowadzili badania w woj. zielonogórskim. Informację o tych badaniach zob. „Przegląd Socjologiczny”, t. XIII/2, s. 143—144.

W woj. koszalińskim podjęto prace terenowe w kilku nowych miejscowościach. Ze względu na szczupłość środków materialnych, którymi sekcja dysponowała, badania te ograniczyły się w r. 1960 raczej do formy zwiadów, czy „rekonesansów” socjologicznych i kontynuowane będą w r. 1961. Badania prowadzili: mgr B. Chmielewska i mgr U. Lipińska-Wrombłowa w Słupsku (zagadnienie aktywności kulturalnej inteligencji), mgr J. Kultuniak w Sianowie koło Koszalina (rola zakładu pracy w tworzeniu się nowych więzi społecznych na przykładzie fabryki przemysłu zapalczanego) i mgr A. Kwilecki w Kołobrzegu (rola wielkiej inwestycji w życiu mieszkańców miasta i kształtowaniu się procesów adaptacyjnych i stabilizacyjnych). Mgr B. Walerowicz kontynuował dawniej zapoczątkowaną pracę we wsi Ślepece, pow. Świdwin (tworzenie się więzi społecznej wśród osadników wiejskich).

Wiele uwagi i czasu poświęcono w sekcji opracowaniu i przygotowaniu do druku części materiałów pamiętnikarskich uzyskanych od osadników Ziem Zachodnich. Pamiętniki nauczycieli osadników wykorzystane zostały w osobnej pracy A. Kwileckiego n.t. roli społecznej nauczyciela na Ziemiach Zachodnich. Przygotowano także obszerny wybór fragmentów wspomnień osadników — w opracowaniu Z. Dulczewskiego i A. Kwileckiego (ok. 60 ark. wyd.). W druku znajduje się oparta na materiale pamiętnikarskim i przystosowana do potrzeb szkół książka Z. Dulczewskiego i A. Kwileckiego pt. *Z życia osadników na Ziemiach Zachodnich* (PZWS).

W związku z zebranymi w sekcji materiałami Instytut Zachodni — przy współpracy Kuratorium Okręgu Szkolnego Poznańskiego i TRZZ — zorganizował w dniach 21—23 kwietnia 1960 r. sesję naukową pt. Szkoła i nauczyciel na Ziemiach Zachodnich. Udział w Sesji wzięli naukowcy